

Nærings- og fiskeridepartementet

12. mars 2019

Høringssvar fra Tekna om kommersialisering av forskningsresultater

Tekna er den største masterforeningen i Norge, og den største fagforeningen i Akademikerne med over 77 000 medlemmer. Våre medlemmer har mastergrad eller mer fra teknisk naturvitenskapelig fagområde.

Først og fremst ønsker vi å starte med at Tekna overordnet støtter rapporten og insentivene som foreslås for kommersialisering av forskningsresultater. Vi ønsker å uttrykke at vi synes det er veldig positivt at denne tematikken har blitt løftet gjennom rapporten utført av Menon Economics. Økt kommersialisering av forskningsresultater er en tematikk Tekna har vært opptatt av i flere år, og vi synes rapporten for øvrig inneholder mange gode betraktninger som fremstår som godt begrunnet og gjennomtenkt.

Tekna mener at forslagene gitt fra rapporten til Menon i stor grad kan stå som viktige virkemidler for å stimulere til økt kommersialiseringsaktivitet, ved at rapporten søker å finne hensiktsmessige måter å koble kommersialisering til forsknings- og karriere-meritterende systemer.

Forslag 1 foreslår økte inntekter fra IPR til forskerne. Tekna støtter dette forslaget da vi mener det både er viktig og riktig å øke inntektsandelen til forskeren.

I forslag 2 og 5 skisseres muligheten for å stimulere henholdsvis instituttene og universitetene til økt kommersialiseringsaktivitet ved kanalisering av inntekter fra IPR samt innføring av kommersialiseringsmål som bidrags- og oppdragsfinansiert aktivitet (BOA-indikator). Tekna mener det bør ligge en føring på at en andel av midlene som går tilbake til instituttet tildeles forskningsgruppen, slik at det åpnes opp for større fleksibilitet til å starte nye prosjekter. Samtidig merker vi oss at det er vanskelig å se at prosentene i fordelingen av inntekter skal kunne gå opp. Tekna etterspør derfor en avklaring på prosentandelene i fordelingen.

Det er viktig å ha hensiktsmessige insentiver på individnivå ut over mulighet for en (begrenset sjanse for) potensiell økonomisk gevinst. For mange akademikere vil trolig et godt insentiv være at kommersialiseringsaktivitet også er meritterende i en helhetsvurdering for søknader i for eksempel Forskningsrådet eller akademisk stilling.

Tekna etterspør en diskusjon rundt hvorvidt man skal operere med netto- eller bruttokompensasjon for forskeren. Som rapporten trekker opp, så vil inntektene til forskeren bli langt lavere ved nettokompensasjon enn ved en bruttoordning, og det er ofte uklart hva som inngår i kostnadsregnskapet.

Tekna støtter forslag 3 som vil rydde opp i prosessen rundt etablering av spinout-selskaper, og at det tilbys en meny av mulige kompensasjonsformer slik at gründeren kan velge den formen som egner seg best.

Når det gjelder forslag 4, som går ut på å begrense TTOenes eierandel i spinout-selskaper, vil dette potensielt være en viktig endring for å unngå verdiødeleggende konsekvenser for det aktuelle selskapet. Slik begrensning har vist seg å være suksessfullt i utlandet (avsnitt 6.3.5). Her trekker rapporten frem under «hva kan vi lære av de utenlandske TTOene»,

Når det gjelder spin-outs ser vi et tydelig skille fra Norge i alle casene: Alle er tydelige på at de ønsker å minimere sin rolle som eiere. Man har gjennomgående en policy på at man ønsker små eierposter og at man ikke skal drive aktivt eierskap gjennom styret. Alle tre oppgir at de systematisk unngår å gi personell fra TTOen sentrale roller i selskapene.

Tekna mener at TTOenes eierandel i spinout-selskaper bør følge modell fra de utenlandske TTOen, slik det fremkommer av Menons rapport. Det er likevel viktig å poengtere at TTOenes synlighet ved universitetet, og for dets ansatte, ikke må begrenses som en konsekvens av dette. TTOene er de viktigste formidlerne av kunnskap om kommersialisering på universitetsnivå, og tilbyr veiledning og hjelp til å orientere seg i et terreng som for mange forskere kan være relativt ukjent.

Tekna støtter forslag 6, da vi mener det er positivt å kunne tilby vitenskapelig ansatte en såkalt kommersialiseringspermisjon, da dette gjør det mulig for dem å være borte fra sin ordinære stilling i eksempelvis tre år. Tekna mener dette er et godt insentiv, da det åpner for muligheten for forskere til å gå inn i kommersialiseringsprosjekter, uten å risikere å måtte si ifra seg sin stilling. Når dette kombineres med at en stor andel av inntektene kan tilfalle instituttet, får man en konsistent modell som motiverer eventuell innvilgelse av permisjon.

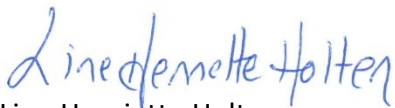
Sett utover anbefalingene, ser Tekna noen utfordringer som blant annet trekkes frem i rapporten, ved at det er et mer systemisk problem som ligger til grunn (avsnitt 7.2):

Det er nødvendig å sette spørsmålstegn ved om det overhode er mulig å etablere effektive insentivordninger for kommersialisering når publiseringskravene er så sterke. Det kan godt tenkes at det ikke er det, og at man nettopp derfor sliter med å skape store kommersielle verdier ved universitetene i de fleste land.

Publiseringskravene står svært sterkt i akademia, og det vil trolig kreves et mer omfattende skifte i universitetenes holdninger til kommersialisering for å kunne se en effekt av økte insentiver for denne typen aktivitet.

Tekna ønsker også å trekke frem FORNY-programmet som et godt insentiv for kommersialisering av forskning. Forskningsrådets program FORNY ble igangsatt for å nå et mål om økt kommersiell anvendelse av offentlig finansierte forskningsresultater i Norge. Vi mener FORNY-programmet bør bygges ut, da dette er med på å minske gapet mellom forskningsfinansiering og privat kapital.

Med vennlig hilsen
Tekna – Teknisk-naturvitenskapelig forening

Line Henriette Holten
generalsekretær